

بررسی و تحلیل تخلفات وکلا و ابطال پروانه وکالت

مریم ایزدی، دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، موسسه آموزش عالی تابناک

Maryamizadi22@gmail.com

عطاءالله جوکار، استاد حقوق موسسه آموزش عالی تابناک

Dr.jokar.shardar@gmail.com

چکیده

در دنیای امروز که با رشد آمار پرونده های قضایی، وکیل و وکالت به حرفه ای حساس و البته تاثیرگذار بدل شده است. حرفه ای که می تواند زندگی یک نفر را با پیروزی یا شکست در یک پرونده، دگرگون کند. با این وجود مسئولان مرتبط تاکنون بارها نسبت به افزایش آمار تخلفات وکلا هشدار داده اند. زیرا که با توجه به حساسیت حرفه آنها، قانون نیز برای فعالیت هایشان چارچوب های محکم و استواری بنا گذاشته تا جلوی تخلفات احتمالی آنها را بگیرد. گرچه به نظر می رسد در این حرفه نیز مانند همه مشاغل دیگر افرادی هستند که باز هم به طرق مختلف در صدد سوء استفاده از موقعیت خود، آن هم به هر قیمتی هستند. همین مساله باعث شده تا آمار شکایت های موکلان از وکلا در چند سال اخیر رشد چشمگیری داشته باشد. وکلا مصونیت قضایی ندارند، دادرسی انتظامی وکلا محل رسیدگی به جرائم این قشر در درجات مختلف است که مهم ترین آن محرومیت دائم از این شغل است. هر ساله آمارهایی از عدم تمدید پروانه وکالت وکلا منتشر می شود و به زبان های مختلف جزئیاتی مطرح می شود، اما شاید انفکاک سره از ناسره و ذکر تخلفات متخلفان این قشر در میان آمار کسانی که پروانه وکالت آنها تمدید نمی شود نه تنها اذهان عمومی را در مورد میزان تخلفات این قشر اقناع کند بلکه تعداد متخلفان را از صالحان این قشر مشخص خواهد کرد! هرچند در میان وکلا، هستند افراد زحمتکش و دغدغه مندی که در جهت رفع مشکلات حقوقی شهروندان تلاش می کنند، اما باید سعی شود با نظارت های کافی، مانع تخلف برخی از وکلا شد که این افراد باعث بدنامی اکثریت وکلا نشوند. روش تحقیق در این مقاله توصیفی - تحلیلی است سوال اصلی پژوهش این است، کدام دسته از تخلفات وکلا موجب ابطال پروانه وکالت آنها از سوی دادگاه انتظامی وکلا در پی خواهد داشت؟ پاسخ به این سوال با جمع آوری اطلاعات به روش کتابخانه ای انجام و سپس مورد تجزیه و تحلیل و کنکاش قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: تخلفات وکلا، ابطال پروانه، وکالت

مقدمه

هرچند وکالت یک عقد جایز است و وکیل حقوقی اصولاً می تواند هرگاه خواست از این عقد انصراف دهد، ولیکن در صورتی که به خاطر اعمال وکیل خسارتی به موکل یا اموال او وارد آید، وکیل مطابق با قانون مسئولیت مدنی می بایست خسارات وارد شده را جبران نماید. به طور کلی وکیل موظف است از کلیه مهارت ها و اقدامات قانونی موجود استفاده نماید. عقد وکالت ممکن است، به صورت با اجرت یا بدون اجرت انعقاد یابد. منظور از اجرت وکیل حقوقی، حق الوکاله وکیل است که مطابق با توافق طرفین (وکیل و موکل) تعیین می شود. در صورتی که طرفین عقد وکالت در خصوص تعیین حق الوکاله توافقی انجام نداده باشند، حق الوکاله مطابق با تعرفه حق الوکاله و هزینه ایاب و ذهاب وکلای دادگستری محاسبه و پرداخت می شود. شایان ذکر است که پرداخت حق الوکاله منوط به پیروزی در دادگاه یا صدور حکم به نفع موکل نیست. وکیل دادگستری اصطلاحاً مامور به وظیفه می باشد. به عبارت دیگر وکیل موظف است کلیه اقدامات لازم و قانونی را برای پیروزی در پرونده به

انجام رساند. چنانچه در راستای انجام دادن وکالت، وکیل حقوقی مرتکب جرم یا تخلف گردد، دادرسی انتظامی وکلا، به موضوع رسیدگی می کند و در صورت لزوم کیفرخواست صادر می نماید. چنانچه به حکم دادگاه عالی انتظامی قضات، تخلف وکیل محرز گردد، ممکن است به یکی از مجازات های انتظامی وکلا از قبیل ابطال پروانه وکالت محکوم میگردد.

مبحث اول: تخلفات وکلا

وکلا مصونیت قضایی ندارند، دادرسی انتظامی وکلا محل رسیدگی به جرائم این قشر در درجات مختلف است که مهم ترین آن محرومیت دائم از این شغل است. این مجازات برای شدیدترین تخلفات در نظر گرفته شده که مهم ترین آن ها خیانت وکیل به موکلش است. هر ساله آمارهایی از عدم تمدید پروانه وکالت وکلا منتشر می شود و به زبان های مختلف جزئیاتی مطرح می شود، اما شاید انفکاک سره از ناسره و ذکر تخلفات متخلفان این قشر در میان آمار کسانی که پروانه وکالت آن ها تمدید نمی شود نه تنها اذهان عمومی را در مورد میزان تخلفات این قشر اقناع کند بلکه تعداد متخلفان را از صالحان این قشر مشخص خواهد کرد! هرچند در میان وکلا، هستند افراد زحمتکش و دغدغه مندی که در جهت رفع مشکلات حقوقی شهروندان تلاش می کنند، اما باید سعی شود با نظارت های کافی، مانع تخلف برخی از وکلا شد که این افراد باعث بدنامی اکثریت وکلا نشوند.

کانون وکلا به تناوب زمانی در طی این سال ها آمارهایی از تمدید نکردن پروانه وکالت وکلا ارائه کرده است. همین چند وقت پیش بود که عیسی امینی در کسوت رئیس کانون وکلای دادگستری مرکز بیان داشت: ۲۲/۵ درصد از وکلا پروانه وکالت خود را تمدید نکرده اند، دلیل این امر نداشتن پول سرمایه در میان آنهاست. وی در توضیح این آمار افزود: بسیاری از وکلا هستند که حتی درخواست معافیت از حق عضویت می دهند، می آیند اصرار می کنند که دیگر نمی خواهند وکیل بمانند. این تعداد درصد کمی نیستند.

این در حالی است که در آذرماه ۹۷، عیسی امینی در مورد تمدید پروانه وکالت وکلا می گوید: در سال ۹۶، ۲۵ درصد وکلا پروانه وکالت خود را تمدید نکردند. هر چند وی توضیحی در این باره نمی دهد، اما باز هم جزئیاتی از متخلفان این قشر در میان آمارهای صادر نشدن مجدد پروانه وکالت داده نمی شود.

نبود پرونده، نبود بازار کار، مشکلات مالی و... مواردی است که از سوی کانون وکلا در مورد تمدید نکردن پروانه وکالت رسانه ای می شود، اما تا به حال آماری از تعداد متخلفانی که به پرونده آن ها رسیدگی شده، نشنیده ایم. این در حالی است که همه نهادها و صنف ها از خودپایشی برخوردار هستند. اهمیت این مسئله به خصوص برای نهادهای درگیر عدالت دو چندان می شود و در نزد افکار عمومی بیش از قشرهای دیگر قابل اهمیت است. با نگاه به همین مسئله است که دستگاه قضایی طی این سال ها به آمارهای مختلف در زمینه تخلفات قضات اشاره می کند. سال گذشته برملا شدن نام دو قاضی مختلف از سوی سخنگوی دستگاه قضایی از جمله این موارد است. دیگر مستند این مهم، آمار ۶۰ قاضی متخلف از ابتدای سال ۹۸ تا اردیبهشت ماه بود که حجت الاسلام اژه ای در کسوت معاون اول به آن اشاره داشت.

مبحث دوم: پروانه وکالت در آیین قانون

مطابق تبصره ۵ ماده ۲ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶ اعتبار پروانه وکالت سه سال است و تمدید آن منوط به درخواست متقاضی می باشد. هرگاه وکیلی فاقد یکی از شرایط این قانون تشخیص داده شود، کانون موظف است موضوع و دلایل آن را به دادگاه انتظامی وکلا، اعلام و درخواست رسیدگی نماید. دادگاه مذکور پس از رسیدگی نسبت به

تمدید یا عدم تمدید پروانه رأی مقتضی صادر می‌کند. پروانه این اشخاص تا صدور حکم قطعی معتبر خواهد بود مگر در مواردی که دادگاه با توجه به ضرورت حکم تعلیق صادر کند.

تخلفات انتظامی وکلا همه در یک درجه قرار ندارند. این تخلفات بر حسب مجازات‌شان در شش گروه دسته‌بندی می‌شوند. ارتکاب چند باره بعضی از آن‌ها باعث می‌شود تا بار بعد مجازات بیشتری برای وکیل متخلف در نظر گرفته شود. در اصل این تخلفات از شدت و ضعف‌هایی برخوردار بوده که در صورت شدید بودن تخلف ممکن است به محرومیت دائم از وکالت منجر شود و مجازات تخلفات کوچک‌تر مواردی، چون توبیخ یا توبیخ با درج در پرونده یا محرومیت موقت از وکالت را به همراه خواهد داشت (باقی، ۱۳۸۵).

برای مثال اگر یک وکیل، پروانه وکالت خود را تمدید نکند و حق کانون را پرداخت نکند یا در شهری که پروانه وکالتش برای آنجا صادر نشده دفتر وکالت دایر کند مرتکب تخلف انتظامی شده است، اما هیچ یک از این دو تخلف ارتباطی به موکل پیدا نمی‌کند و برای وی مشکلی ایجاد نمی‌کند. برخی تخلفات نسبت به موکلین صورت می‌گیرد. خودداری وکیل از دادن رسید، یکی از تخلفات انتظامی در این حیطة است. یکی دیگر از تخلفات وکیل که می‌تواند به ضرر موکل تمام شود، خودداری وکیل از شرکت در جلسات دادگاه است. باید بدانید وکیل شما می‌تواند هر زمان که بخواهد از پرونده شما استعفا دهد، اما اگر این کار را زمانی انجام دهد که شما وقت کافی برای معرفی وکیل جدید نداشته باشید، مرتکب تخلف انتظامی شده است، اما این دست تخلفات، تخلفات سنگینی به‌شمار نمی‌روند

مبحث سوم: تخلفات وکلا

تخلفات سنگین‌تر وکلا می‌تواند شامل افشای اسرار موکل، عدم تحویل یک نسخه از وکالت‌نامه به موکل، قبول وکالت علیه موکل سابق در همان موضوعی که وکالت آن را بر عهده داشته است، انتقال قرارداد حق الوکاله به دیگری و تبانی با طرف دعوا و خیانت به موکل باشد که این سنگین‌ترین تخلف یک وکیل است و وی را برای همیشه از وکالت محروم می‌کند.

مواردی، چون انجام وکالت بدون تمدید پروانه، تجاهر به مسکر و مواد مخدره و مراوده در اماکن فساد، عدم حضور در جلسات دادگاه بدون عذر موجه، عدم قبول مراسلات کانون و امتناع از دادن رسید در قبالی آنها، عدم ارائه رسید در قبالی وجوه و اموال و اسناد دریافتی از موکل، عدم رعایت تقدم در جلسات محاکمه‌ای که همزمان هستند یا عدم رعایت تقدم محاکمات کیفری، وکالت در محلی که وکیل در زمان اشتغال به خدمت قضایی در آنجا شاغل بوده برای بار اول و تمرکز فعالیت وکالتی و یا تأسیس دفتر وکالت در غیر از محل مجاز برای بار اول از دیگر مصادیق و اعمال مستوجب مجازات انتظامی است که به مراتب جزو مصادیق ضعیف‌تر این تخلفات محسوب می‌شود.

مراتب و درجه‌بندی این تخلفات به استناد آیین‌نامه مربوطه در حالی است که تاکنون به‌رغم انتشار آمارهای مختلف در زمینه تمدید نشدن پروانه وکالت وکلا در هر سال، جزئیاتی از تخلفات این قشر به بیرون درز پیدا نمی‌کند! اذعان برخی مسئولان کانون وکلا به محرمانگی صدور و رد پروانه‌ها در حالی است که به استناد ماده ۸ شیوه‌نامه دسترسی به اطلاعات آزاد مؤسسات خصوصی ارائه‌دهنده خدمات عمومی، اطلاعات راجع به رسیدگی به تخلفات و جرائم ارتكابی از سوی اعضای مؤسسات خصوصی ارائه‌دهنده خدمات عمومی، باید با رعایت محرمانگی هویت عضو متخلف یا مورد تعقیب، در دسترس متقاضیان قرار گیرد.

تعداد و انواع تخلفات صورت گرفته از سوی اعضا، نحوه رسیدگی به تخلفات و تصمیمات اتخاذ شده، تعداد و مشخصات پروانه‌های معلق یا باطل شده، میزان جریمه‌های نقدی وصول شده و تعداد متخلفان معرفی شده به مراجع قضایی از جمله

موارد مذکور در قانون فوق است که استنکاف از آن توسط نهادهای مرتبط با حوزه وکالت به وضوح دیده می‌شود (میرزایی، ۱۳۸۷).

حداقل مجازات، برای متخلفان حرفه وکالت توبیخ و حداکثر مجازات، محرومیت دائم از شغل وکالت است هر کس محکوم به مجازات انتظامی شده و در مدت سه سال از تاریخ قطعی شدن حکم، مرتکب تخلفی نظیر تخلف مورد حکم شود به یک یا دو درجه بالاتر مجازات مورد حکم محکوم خواهد شد استرداد شکایت از جانب شاکی موجب تخفیف شکایت نمی‌شود (کاتوزیان، ۱۳۷۴).

گفتار اول: تخلف از انتظامات تعیین شده توسط قانون مستوجب مجازاتهای درجه ۱ و ۲

۱- اخطار کتبی

۲- توبیخ با درج در پرونده

این نوع مجازاتها را رییس کانون مستقلا و یا به پیشنهاد دادستان انتظامی تعیین و اجرا میکند. همچنین دادگاه انتظامی هم صلاحیت تعیین این مجازاتها را همچنان دارد دادستان رییس کانون وکلانست به احکام دادگاه انتظامی و همچنین در خصوص مجازاتهای درجه ۴ به بالا میتوانند در خواست تجدید نظر نمایند.

گفتار دوم: تخلف از انتظامات تعیین شده توسط قانون مستوجب مجازاتهای درجه ۳

۱- توبیخ با درج در روزنامه رسمی و مجله کانون .

۲- تنزل درجه.

۳- ممنوعیت از سه ماه تا سه سال.

۴- محرومیت دائم از شغل وکالت.

گفتار سوم: تخلفاتی که انجام آنها مستلزم مجازات درجه ۳ هستند.

در صورتی که وکیل همزمان به دو یا چند محکمه باهم دعوت شود و جمع بین اوقات مزبور ممکن نباشد باید در دیوان کیفر و دیوان جنایی و محاکمی که وقت آنها زودتر ابلاغ شده است حاضر شود و به دادگاه های دیگر لایحه بفرستد یا در صورت حق توکیل وکیل دیگری معرفی کند. عدم انجام کارهای معاضدتی قضایی ارجاعی از طرف کانون و عدم دفاع از متهمین که از طرف دادگاه ها در حدود قانون و نظامات ارجاع میشود.

۱- عدم رویت اوراق ارسالی از کانون

وکیل موظف است کلیه اوراق فرستاده شده از کانون مثل نامه اخطار و رونوشت ادعانامه یا حکم را که به وسیله مامور یا پست ارسال میگردد قبول و رویت کند و رسید بدهد

۲- انجام وکالت بدون تمدید پروانه

تبصره ۵ ماده ۲ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب

۱۳۷۶ بیان دارد اعتبار پروانه وکالت سه سال است و تمدید آن منوط به درخواست متقاضی میباشد هرگاه وکیلی فاقد یکی از شرایط این قانون تشخیص داده شود کانون موظف است موضوع و دلایل آن را به دادگاه انتظامی، وکلاء اعلام و درخواست رسیدگی نماید. دادگاه مزبور پس از رسیدگی نسبت به تمدید یا عدم تمدید پروانه رأی مقتضی صادر می کند پروانه این اشخاص تا صدور حکم قطعی معتبر خواهد بود مگر در مواردی که دادگاه با توجه به ضرورت حکم تعلیق صادر نماید.

۳- تجاهر به استعمال مسکر و افیون و سایر مواد مخدر و مراوده در اماکن فساد
۴- خودداری از دادن رسید در قبال دریافت وجه از موکل
۵- وکالت در محلی که وکیل در زمان اشتغال به خدمت قضایی در آنجا شاغل بوده برای بار اول
و کلاء نمی توانند در غیر از محلی که برای آنجا پروانه وکالت دریافت کرده اند دفتر وکالت تأسیس نمایند و همچنین نمی
توانند عملاً فعالیت وکالتی خود را در محل دیگری متمرکز نمایند تخلف از این حکم مستوجب مجازات انتظامی درجه ۳ در
نوبت اول و درجه ۴ در نوبت دوم و درجه ۵ در نوبت سوم خواهد بود.

گفتار چهارم: تخلفاتی که انجام آنها مستلزم مجازات درجه ۴ (تنزل درجه) هستند

- ۱- ارتکاب اعمال و رفتار منافی شیون وکالت
  - ۲- اشتغال به کار دیگری که منافی شیون وکالت است و ادامه آن علی رغم تذکر کانون
  - ۳- معرفی درجه خود بالاتر از پروانه ای که دارد به وسیله اوراق چاپی یا تابلو یا وسایل دیگر
  - ۴- تحصیل وکالت به وسایل فریبنده
  - ۵- در صورتی که زاید بر حق الوکاله مورد توافق با موکل یا زاید بر تعرفه قانونی چنانچه قرارداد در بین نباشد و هزینه
های قانونی وجه یا مال دیگر یا سندی به نام خود یا دیگری بگیرد
  - ۵- در صورتی که استعفای خود را از وکالت به موکل و دادگاه اطلاع ندهد یا وقتی اطلاع دهد که موکل مجال کافی
برای تعیین وکیل دیگر و معرفی به دادگاه نداشته باشد
  - ۶- عدم اطلاع دادن به موکل یا متصدی امور او در صورتی که پس از ابلاغ حکم یا قرار یا اخطاری که مستلزم دادن
خرج یا اقدامی از طرف موکل است و موجب تضییع حقی از موکل شود
  - ۷- در صورت قبول وکالت نسبت به موضوعی که قبلاً به مناسبت سمت قضای یا داوری اظهار عقیده کتبی کرده باشد.
  - ۸- در صورتی که در یکی از وزارتخانه ها یا ادارات دولتی یا مملکتی یا شهرداری یا بنگاه هایی که تمام یا قسمتی از
سرمایه آنها متعلق به دولت است سمت وکالت یا مشاور حقوقی داشته و علیه آنها وکالت نماید
  - ۹- در صورتی که برای تطویل دادرسی به وسیله خدعه آمیز از قبیل رد دادرسی یا داور یا استعفا از وکالت و قبول مجدد
وکالت متوسل شود.
  - ۱۰- اظهارات غیر محترمانه نسبت به محاکم و مقامات رسمی و همکاران و اصحاب دعوی و سایر اشخاص
  - ۱۱- در صورتی که در مذاکرات کتبی یا شفاهی نسبت به دادگاه یا سایر مقامات رسمی یا وکلا و اصحاب دعوا و سایر
اشخاص بر خلاف احترام اظهار بنماید
  - ۱۲- تقدیم عرض حالی که از حیث تمبر ناقص است
  - ۱۳- تمرکز فعالیت وکالتی و یا تأسیس دفتر وکالت در غیر از محل مجاز برای بار دوم
- وکلاء نمی توانند در غیر از محلی که برای آنجا پروانه وکالت دریافت کرده اند دفتر وکالت تأسیس نمایند و همچنین نمی
توانند عملاً فعالیت وکالتی خود را در محل دیگری متمرکز نمایند تخلف از این حکم مستوجب مجازات انتظامی درجه ۳ در
نوبت اول و درجه ۴ در نوبت دوم و درجه ۵ در نوبت سوم خواهد بود.

گفتار پنجم: تخلفاتی که انجام آنها مستلزم مجازات درجه ۵ هستند

- ۱- در صورتی که دعوا را به طور مصانعه یا در ظاهر به نام دیگری و در باطن برای خود انتقال بگیرد

۲- افشای اسرار موکل

۳- تخلف از قسم

و کلا عدلیه باید مطابق نظام نامه وزارت عدلیه قسم یاد نمایند

ماده ۳۹ آیین نامه لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری در خصوص نحوه و کیفیت قسم یاد کردن بیان می دارد: پس از حاضر شدن پروانه وکالت و قبل از تسلیم به متقاضی مشارالیه باید در حضور ریاست کانون و لااقل ۲ نفر از اعضاء هیئت مدیره به شرح ذیل قسم یاد کرده و صورت مجلس قسم و قسم نامه را امضاء نماید: در این موقع که می خواهیم به شغل شریف وکالت نائل شوم به خداوند قادر متعال قسم یاد کنم.....

اما جزئیات سوگند نامه

- همیشه قوانین و نظامات را محترم شمرده

- جز عدالت و احقاق حق منظوری نداشته.

- خلاف شرافت قضاوت و وکالت اقدام و اظهار ننمایم.

- نسبت به اشخاص و مقامات قضایی و اداری و همکاران و اصحاب دعوی و سایر اشخاص رعایت احترام را نمایم.

- از اعمال نظریات سیاسی و خصوصی و کینه توزی و انتقام جویی احتراز نموده در امور شخصی و کارهایی که از طرف اشخاص انجام می دهم راستی و درستی را رویه قرار داده و مدافع از حق باشم.

۴- عدم تحویل پروانه به کانون بعد از اعلام کانون مبنی بر تعلیق پروانه

عدم تحویل پروانه پس از تعلیق ماده ۵۹ آیین نامه قانون وکالت نظامنامه مصوب ۱۳۱۶

وکلاء مکلفند در ظرف ۲۴ ساعت پس از اعلام تعلیق پروانه وکالت و دفاتر وکالتی خود را در مرکز به قسمت تشکیلات وکلاء و در ولایات به مدعیان عمومی که سمت نمایندگی دفتر کل بازرسی و تشکیلات وکلاء را دارند تسلیم نمایند که تا تعیین تکلیف قطعی آنها در پرونده آنها بایگانی شود این ماده شامل اشخاصی که قبل از اجرا قانون وکالت معلق گردیده اند نیز میباشد و تا تعیین تکلیف قطعی پروانه و دفاتر در پرونده وکیل معلق موقتاً بایگانی

شود. متخلف به مجازات انتظامی از درجه چهار به بالا محکوم خواهد شد. (بروجردی، ۱۳۸۹)

۵- تمرکز فعالیت وکالتی و یا تاسیس دفتر وکالت در غیر از محل مجاز برای بار سوم

گفتار ششم: تخلفاتی که انجام آنها مستلزم مجازات درجه ۶ هستند

۱- اگر بر خلاف قانون خود را واجد شرایط وکالت معرفی کرده و پروانه گرفته باشد

۲- قبول وکالت علیه موکل سابق در همان موضوعی که وکالت آن را بر عهده داشته است

۳- تبانی با طرف دعوا و خیانت به موکل

۴- عدم حضور در جلسات دادگاه ها بدون عذر موجه یا خلاف عذری که برای حضور به دادگاه اعلام کرده بود.

- ماده ۴۱ قانون و آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی می

گوید:

وکلاء مکلفند در هنگام محاکمه حضور داشته باشند مگر اینکه دارای عذر موجهی باشند.

جهات زیر عذر موجه محسوب می شود

۱ - فوت یکی از بستگان نسبی یا سببی تا درجه اول از طبقه دوم

- ۲ - ابتلاء به مرض که مانع از حرکت بوده یا حرکت مضر تشخیص داده شود.
  - ۳ - حوادث قهری از قبیل سیل و زلزله که مانع از حضور وی در دادگاه شود.
  - ۴ - وقایع خارج از اختیار وکیل که مانع از حضور وی در دادگاه شود.
- ماده ۴۲ قانون مزبور نیز مقرر داشته در صورتی که وکیل همزمان در دو یا چند دادگاه دعوت شود و جمع بین آنها ممکن نباشد لازم است در دادگاهی که حضور او برابر قانون آئین دادرسی کیفری یا سایر قوانین الزامی باشد حاضر شود و به دادگاههای دیگر لایحه بفرستند و یا در صورت داشتن حق، توکیل وکیل دیگری معرفی نماید.

مبحث چهارم: تعقیب انتظامی و تعلیق وکیل

وکلائی متخلف در شرایطی ممکن است تحت تعقیب قرار بگیرند یا حتی برای مدتی معلق شوند. در صورتی که تخلف وکیل اعلام شود مورد تعقیب انتظامی قرار می‌گیرد و در دادگاه انتظامی وکلا محاکمه می‌شود. تعقیب انتظامی وکلا پس از صدور کیفرخواست توسط دادسرای انتظامی شروع می‌شود و در دادگاه انتظامی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

گفتار اول: موارد تعقیب انتظامی

تعقیب انتظامی مانع تعقیب مدنی یا کیفری نیست. دادسرای کانون پس از رسیدگی شکایت در صورتی که عقیده بر تعقیب داشته باشد ادعا نامه صادر میکند و به دادگاه می‌فرستد. در غیر این صورت قرار منع پیگرد صادر می‌کند. به موجب ماده ۱۶ ل.ق.ا.ک.و.د. در صورتی که وزیر دادگستری وکیلی را قابل تعقیب دانست میتواند با ذکر دلیل از دادگاه انتظامی وکلا تقاضای رسیدگی نماید. در صورتی که دادسرای کانون موضوع را قابل تعقیب تشخیص ندهد باید نظر خود را با ذکر دلیل به دادستان استان اعلام نماید. رییس کانون می‌تواند شخصا یا به درخواست اعضای کانون هیات مدیره درخواست تعقیب و تعلیق وکیل را مستقیما از دادگاه کانون بنماید.

گفتار دوم: موارد تعلیق وکیل از وکالت

باید توجه داشت که به صراحت ماده ۱۷ ل.ق.ا.ک.و.د. هیچ وکیلی را نمی‌توان از شغل وکالت معلق یا ممنوع نمود مگر به موجب حکم قطعی دادگاه انتظامی علیه وکیل صدر شده باشد.

گفتار سوم: تعلیق وکیل تحت پیگرد انتظامی

وزیر دادگستری یا رییس هیات مدیره کانون وکلا می‌توانند در صورتی که اشتغال وکیل مورد تعقیب را به کار وکالت مقتضی ندانند تعلیق موقت او را از دادگاه انتظام وکلا درخواست نمایند. به موجب ماده ۸۷ آ.ا.ل.ق.ا.ک.و.د. در صورتی که نسبت به وکیلی به اتهام ارتکاب جناحی یا جنایت کیفرخواست صادر شود دادستان باید رونوشت آن را به کانون بفرستد و از طرف کانون به دادگاه انتظامی وکلا رجوع می‌شود و در صورتی که دادگاه دلایل را قوی تشخیص دهد حکم تعلیق موقت او را صادر می‌کند.

ماده ۱۲۷ مبحث پنجم: آیین نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری

در صورت تخلف هر یک از اعضای هیات مدیره کانون از مفاد قانون کیفیت اخذ پروانه، به حکم دادگاه عالی علاوه بر محرومیت دائم از عضویت در هیات های مدیره کانون، به انفسال از وکالت دادگستری به مدت دو تا پنج سال محکوم می‌شوند. همچنین

هر یک از اعضای هیات مدیره در زمان تصدی این سمت مرتکب تخلف انتظامی شوند، مجازات آن ها یک درجه تشدید می شود.

نتیجه گیری :

کانون وکلا به تناوب زمانی در طی این سال ها آمارهایی از تمدید نکردن پروانه وکالت وکلا ارائه کرده است. بررسی ها نشان می دهد. ۲۲/۵ درصد از وکلا پروانه وکالت خود را تمدید نکرده اند، دلیل این امر نداشتن پول سرمایه در میان آنهاست. بسیاری از وکلا هستند که حتی درخواست معافیت از حق عضویت می دهند، اصرار دارند به دلیل مشکلات مالی که دیگر نمی خواهند وکیل بمانند. این تعداد درصد کمی نیستند.

این در حالی است آمار نشان می دهد در سال ۹۶، ۲۵ درصد وکلا پروانه وکالت خود را تمدید نکردند. این در حالی است، نبود پرونده را بخش دیگری از این آمارها ذکر شده و درباره آن باید گفت: در حال حاضر ۳۰ درصد وکلا پروانه وکالت خود را به دلیل نبود پرونده تمدید نمی کنند.

نبود پرونده، نبود بازار کار، مشکلات مالی و... مواردی است که از سوی کانون وکلا در مورد تمدید نکردن پروانه وکالت رسانه ای می شود، اما تا به حال آماری از تعداد متخلفانی که به پرونده آن ها رسیدگی شده، بیان نشده است این در حالی است که همه نهادها و صنفها از خودپایشی برخوردار هستند. اهمیت این مسئله به خصوص برای نهادهای درگیر عدالت دو چندان می شود و در نزد افکار عمومی بیش از قشرهای دیگر قابل اهمیت است. با نگاه به همین مسئله است که دستگاه قضایی طی این سال ها به آمارهای مختلف در زمینه تخلفات قضات اشاره می کند.

در صورت ارتکاب هر یک از رفتارهای زیر وکیل به مجازات انتظامی درجه ۶ محکوم و پروانه وی ابطال خواهد شد. اعتبار پروانه را به مدت بیش از دو سال پس از تاریخ انقضاء تمدید نکند؛ برخلاف قانون خود را واجد شرایط وکالت معرفی کرده و پروانه گرفته و ظرف یک ماه از تاریخ اعلام کانون، ضمن اعلام انصراف، پروانه خود را تسلیم ننماید و یا در حین دریافت پروانه واجد شرایط بوده، اما بعداً فاقد یکی از شرایط شود.

استعمال مسکر و مواد مخدر و روان گردان و یا تجاهر به رفتار خلاف قانون یا خلاف شرع منجر به سلب شرایط (مقرر در ماده ۲ قانون کیفیت اخذ پروانه) چنانچه ثابت شود با طرف موکل خود برای تضييع حق موکل تبانی کرده یا در موضوع پرونده خیانت دیگری نسبت به موکل مرتکب شده باشد از سوی دادگاه انتظامی وکلا پروانه وکالت وکیل باطل میگردد.

منابع

۱. باقی عمادالدین (۱۳۸۵)، تخلفات وکلای دادگستری، روزنامه شرق شماره.
۲. باین، فرانک، (۱۳۷۴) نظام وکالت، تهران، سمت، جلد ۱،
۳. بروجردی عبده، محمد، (۱۳۸۹) حقوق مدنی، تهران، انتشارات نگاه بینه .
۴. کاتبی مهدی، تخلفات وکلای دادگستری، مجله حقوق امروز، شماره ۴۵، تابستان.
۵. کاتوزیان، ناصر، (۱۳۷۴) حقوق مدنی (عقود معین)، تهران، انتشارات به نشر،
۶. میرزایی، علیرضا، (۱۳۸۷) محشی مجموعه قوانین و مقررات حقوقی (ج. اول). تهران، نشر بهنامی.
۷. قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی.
۸. قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری.
۹. مجلات کانون وکلای دادگستری مرکز.